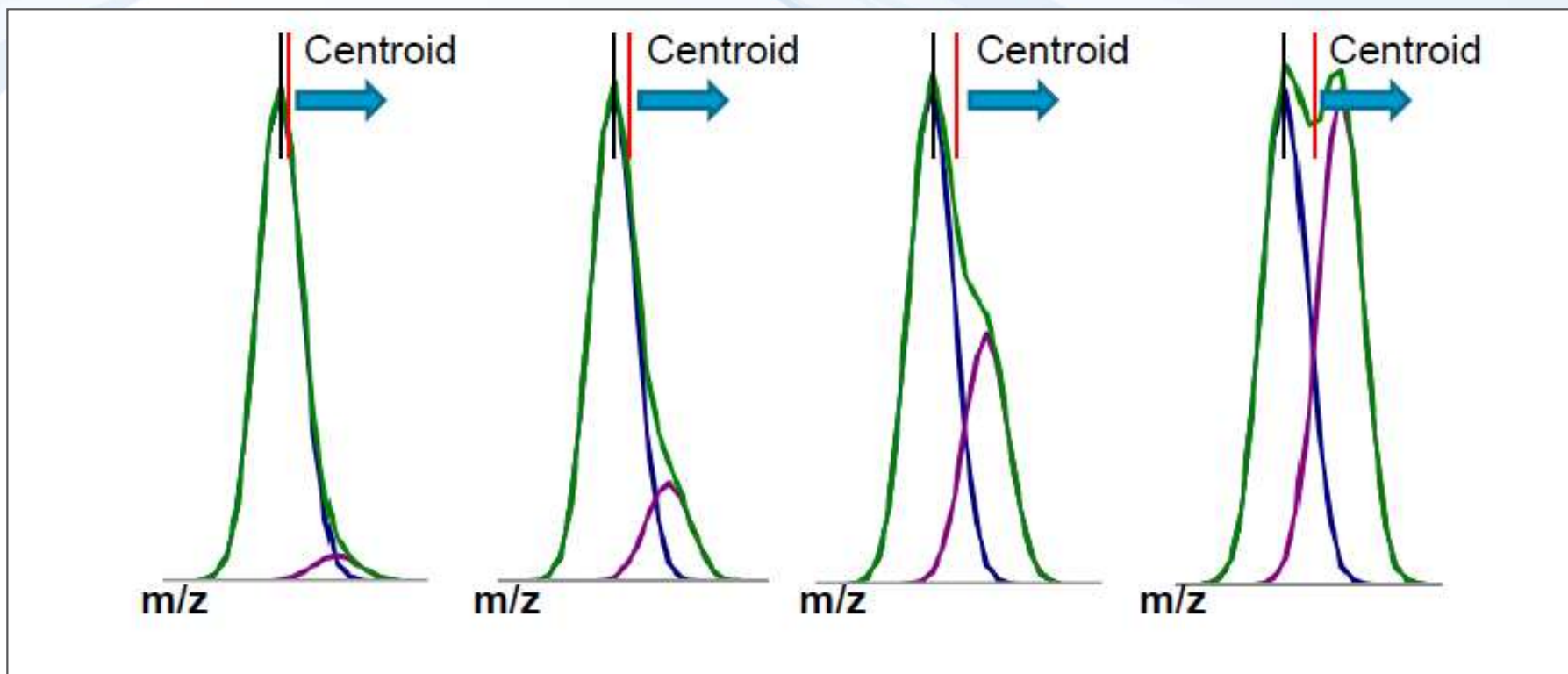
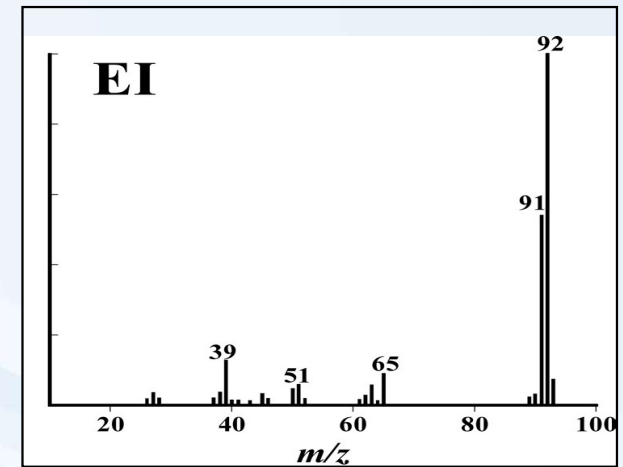

Profilový vzhled hmotnostního píku

Záznam v režimu centroid zakrývá tento efekt
Relativní intenzita ovlivňuje výsledek

Hmotnostní spektrum terminologie

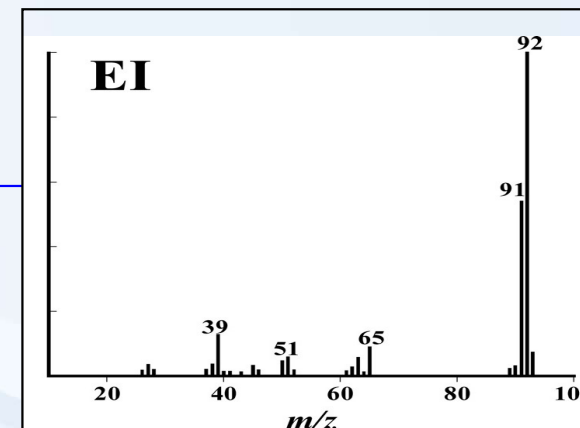

- **m/z (mass-to-charge ratio)** - bezrozměrná veličina získaná vydělením hmotnosti iontu nábojovým číslem (počtem elementárních nábojů, bez ohledu na polaritu)
- **základní pík spektra (base peak)** - pík s největší intenzitou ve spektru
- **ion prekurzoru** - ion, který podléhá fragmentaci za vzniku konkrétních produktových iontů, - nepoužívat termín "rodičovský ion,"
- **produktový ion** - vzniká jako produkt po reakci z jednotlivých iontů prekurzoru disociací (fragmentový ion), reakcí iontu prekurzoru s molekulou nebo změnou počtu nábojů - nepoužívat termín "dceřiný ion,"
- **fragmentový ion** - produktový ion vzniklý disociací iontu prekurzoru
- **aduktový ion** - ion tvořený interakcí iontu s jedním a více atomy nebo molekulami
→ $[M+Na]^+$, $[M+K]^+$, $[M+Cl]^-$, atd.

Hmotnostní spektrum

terminologie

molekulární ion - ion vzniklý odebráním nebo přidáním jednoho a více elektronů
- za vzniku kladného nebo záporného iontu

protonovaná/deprotonovaná molekula - ion vzniklý přijetím/odštěpením protonu
[M+H]⁺ resp. [M-H]⁻

celkový iontový proud (TIC) - suma iontových proudů všech m/z přítomných ve spektru daného rozsahu (např. m/z 50–1000)

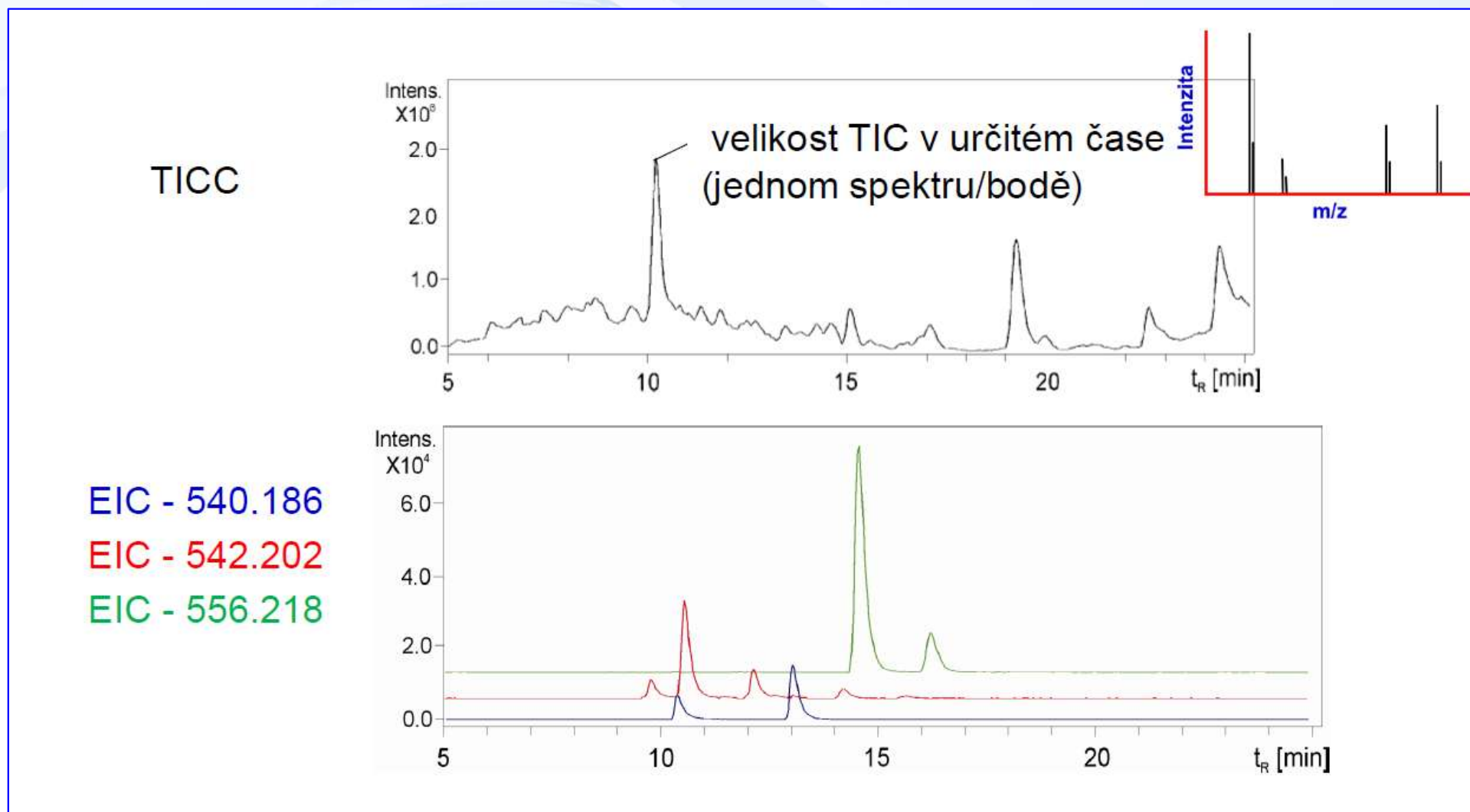
chromatogram celkového iontového proudu (TICC) – závislost celkového iontového proudu v sérii hmotnostních spekter na retenčním čase

extrahovaný iontový chromatogram (EIC or XIC) - závislost proudu vybrané m/z na čase (rekonstruujeme z TICC)

záznam vybraného iontu (SIM) - měření vybrané m/z v závislosti na čase *hmotnostním analyzátozem vybereme pouze jeden ion, ostatní se nezaznamenávají*

hybridní analyzátor - hmotnostní spektrometr, který kombinuje hmotnostní analyzátory různého typu za účelem tandemové hmotnostní spektrometrie

Chromatogramy s MS etekcí

snímek převzat z přednášky prof. M. Holčapka (KACH, Univerzita Pardubice)

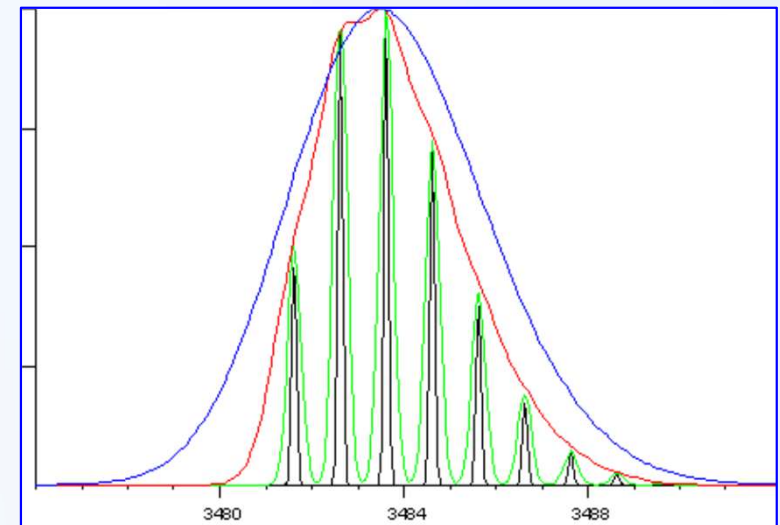
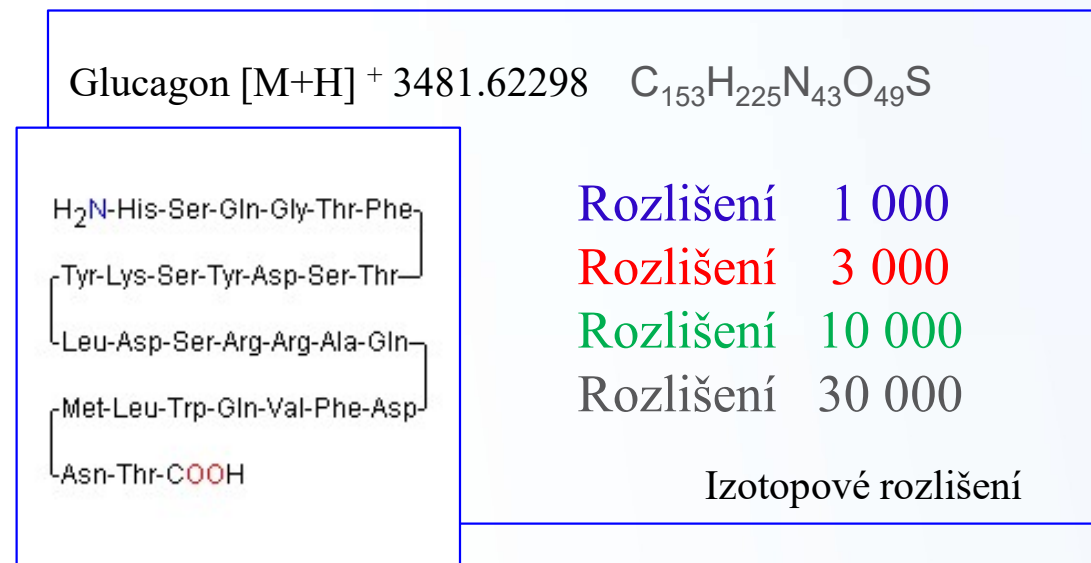
Hmotnostní spektrum

NÍZKÉ ROZLIŠENÍ

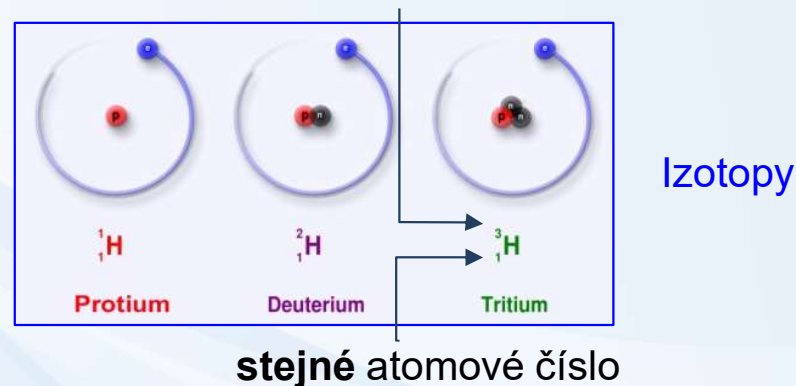
- hmotnost iontu s přesností *jednotky hmotnostní škály* $m/z = 94$

VYSOKÉ ROZLIŠENÍ

- hmotnost iontu s přesností *desetitisíciny až stotisíciny hmotnostní jednotky* $m/z = 94, 25687$ v závislosti na typu použitého hmotnostního spektrometru.
- hmotnost iontu s přesností dostatečnou *pro „jednoznačné“ stanovení jeho elementárního složení.*

Relativní atomové hmotnosti izotopů prvků

^1H 1,0078252

^2H 2,0140100

^{12}C 12,0000000

^{13}C 13,003354

^{14}N 14,003074

^{15}N 15,000110

^{16}O 15,99491415

^{18}O 17,99920

^{19}F 18,998405

^{28}Si 27,976927

^{29}Si 28,976496

^{31}P 30,973763

^{32}S 31,972074

^{33}S 32,97146

^{34}S 33,96786

^{35}Cl 34,968855

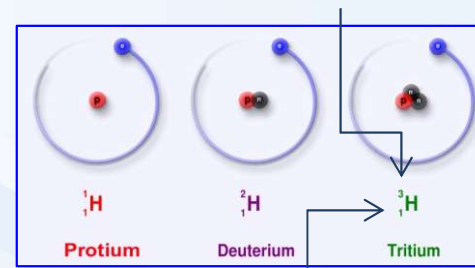
^{37}Cl 36,965903

^{79}Br 78,918348

^{81}Br 80,916290

Přírodní zastoupení izotopů

Příspěvek izotopů k hmotnostnímu spektru
rel % abundance, četnost, výskyt

Izotopy

stejně atomové číslo

Prvek	M		M+1		M+2		Typ prvku
	m/z	%	m/z	%	m/z	%	
H	1	100	2	0,015	-	-	M
C	12	100	13	1,1	-	-	M+1
N	14	100	15	0,37	-	-	M+1
O	16	100	17	0,04	18	0,2	M+2
F	19	100	-	-	-	-	M
Si	28	100	29	5,1	30	3,4	M+2
P	31	100	-	-	-	-	M
S	32	100	33	0,79	34	4,4	M+2
Cl	35	100	-	-	37	32	M+2
Br	79	100	-	-	81	97,3	M+2
I	127	100	-	-	-	-	M

Chyba stanovení správné m/z

jaká chyba je vyžadována?

- Rozdíl mezi přesnou (měřenou) a správnou (vypočítanou) hmotou.
- Schopnost měřit nebo kalibrovat odezvu přístroje vůči známé hodnotě

$$\text{Chyba (mass error) [ppm]} = \frac{(\text{přesná hmotnost} - \text{správná hmotnost}) \times 10^6}{\text{správná hmotnost}}$$

Sloučenina s hmotností 1000 Daltonů:

1000 ± 1.0 Da	± 1000 ppm
1000 ± 0.5 Da	± 500 ppm
1000 ± 0.1 Da	± 100 ppm
1000 ± 0.01 Da	± 10 ppm
1000 ± 0.001 Da	± 1 ppm

Sloučenina s hmotností 100 Daltonů:

100 ± 1.0 Da	± 10000 ppm
100 ± 0.5 Da	± 5000 ppm
100 ± 0.1 Da	± 1000 ppm
100 ± 0.01 Da	± 100 ppm
100 ± 0.001 Da	± 10 ppm
200 ± 0.001 Da	± 5 ppm
100 ± 0.0001 Da	± 1 ppm
200 ± 0.0001 Da	± 0,5 ppm

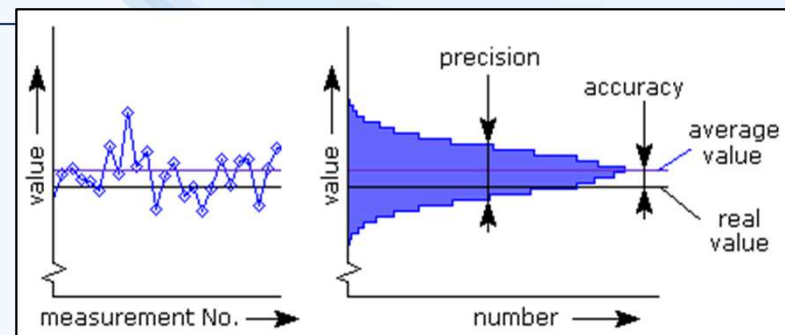
Definitions of terms relating to mass spectrometry (IUPAC Recommendations 2013)

6. accurate mass

Experimentally determined mass of an *ion* of known charge.

Note 1: Can be used to determine elemental composition to within limits defined by both the accuracy and precision of the measurement.

Note 2: **Accurate mass and exact mass are not synonymous.** *Accurate mass* refers to a measured mass, and *exact mass* refers to a calculated mass.

6. přesná hmotnost

Experimentálně stanovená hmotnost iontu známého náboje.

Pozn. 1: Lze použít k určení prvkového složení v mezích stanovených jak přesností tak precizností měření.

Pozn. 2: **Přesná hmotnost a správná hmotnost nejsou synonyma.**

Přesná hmotnost je určena měřením na rozdíl od hodnoty teoreticky vypočtené, což je *správná hmotnost*.

Definitions of terms relating to mass spectrometry (IUPAC Recommendations 2013)

163. exact mass

Calculated mass of an *ion* or molecule with specified isotopic composition.

163. Správná hmotnost

Vypočítaná hmotnost iontu nebo molekuly se specifikovaným izotopovým složením.

Přesná hmotnost odkazuje na naměřené hmotnosti,
Správná hmotnost odkazuje na vypočtenou hmotnost.

Přesnost
Accuracy

• **AC**curate is **C**orrect (or **C**lose to real value)

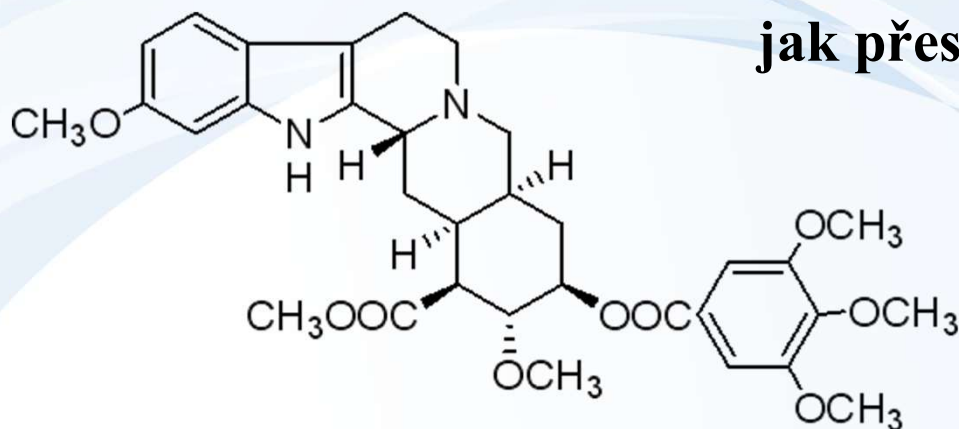
Preciznost
Precision

• **PR**ecise is **R**epeating (or **R**epeatable)

Pravdivost
Správnost
Trueness

Chyba stanovení správné m/z

jak přesné stanovení hmotnosti je vyžadováno ?

Reserpine (C₃₃H₄₀N₂O₉)

protonovaný ion $M_r = 609.28066$ [M+H]⁺

Chyba stanovení správné (vypočtené) m/z hmotnostním spektrem:

± 0.1 = 164,1 ppm   609.38066

± 0.01 = 16,4 ppm   609.29066

± 0.001 = 1,6 ppm   609.28166

Počet možných vzorců (C, H, O a N):

165 ppm   209

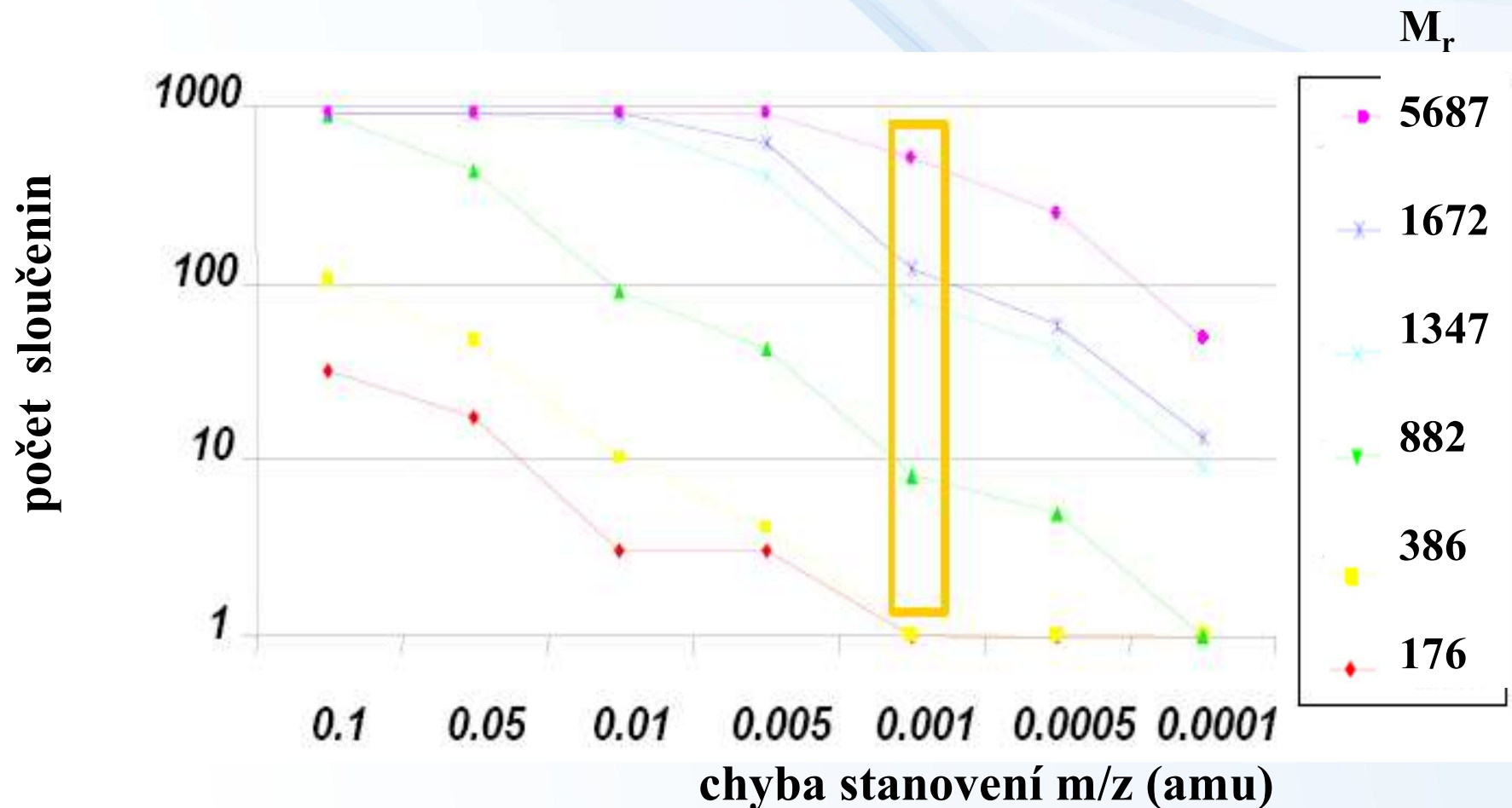
10 ppm   13

5 ppm   7

3 ppm   4

2 ppm   2

Vztah mezi chybou stanovení m/z a počtem možných sloučenin

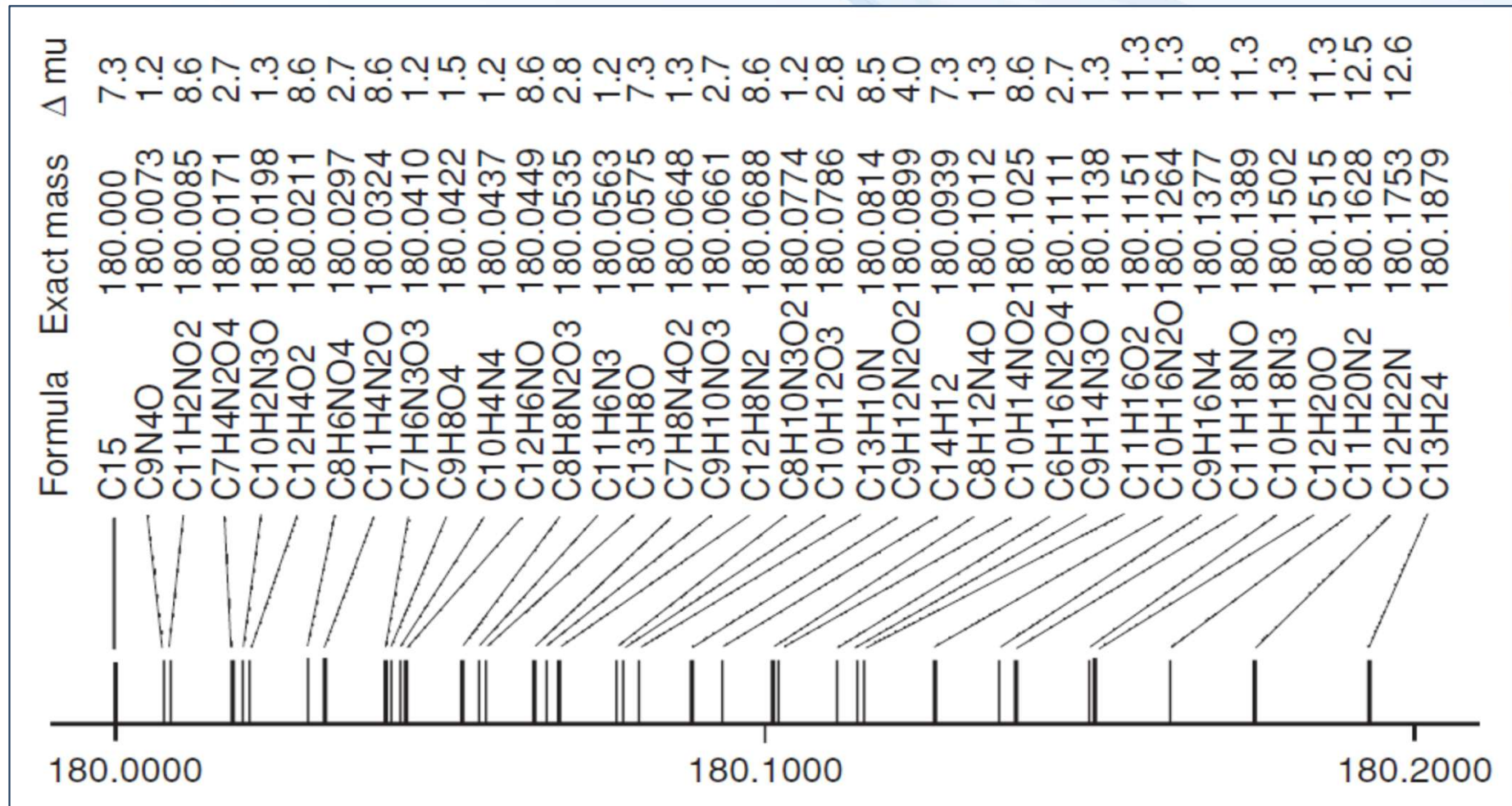

amu – atomic mass unit

Chyba stanovení správné m/z

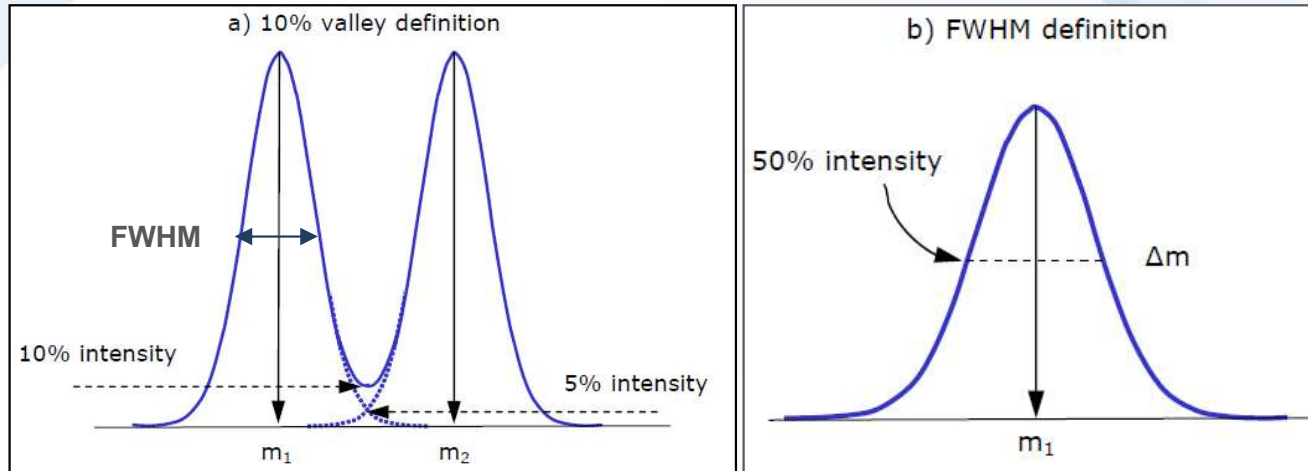
Správné hmotnosti a odpovídající vzorce různých možných iontů m/z 180 obsahující pouze C, H, N a O

Δmu – rozdíl hmot sousedních čar x 10^3

Rozlišovací schopnost hmotnostních spektrometrů

Rozlišení - Resolution

$$\text{R.P.} = m_1 / (m_2 - m_1)$$

$$\text{R.P.} = m_1 / (\Delta m / z)$$

R.P. resolving power

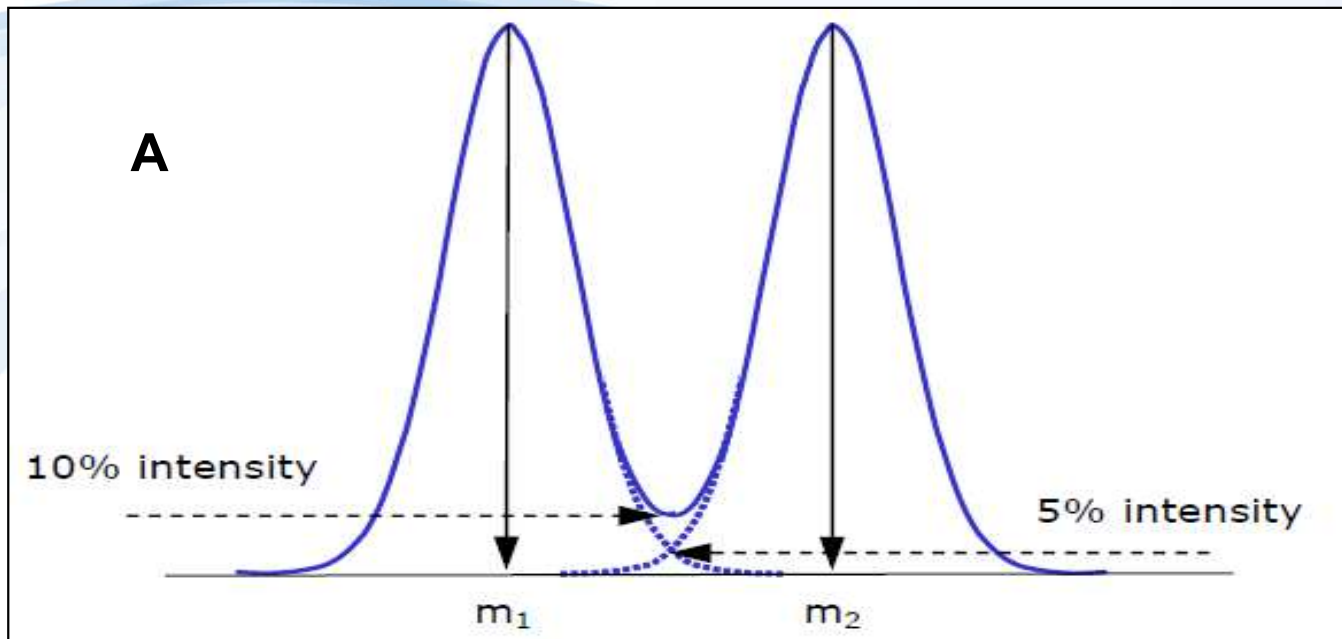
kvantifikovaná schopnost izolovat jednotlivé píky hmotnostního spektra

Analogie chromatografie t_R / σ

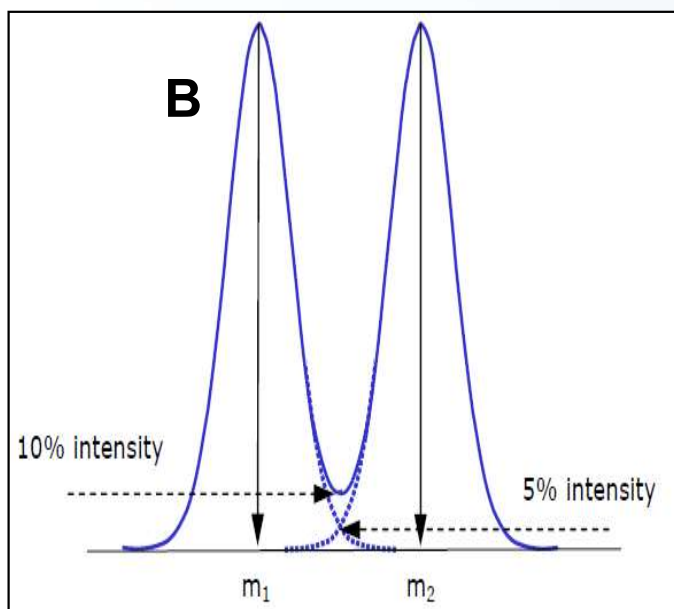
DEFINOVANÁ

- pro 10% překryv dvou sousedních píků **nebo**
- pro izolovaný pík poměr hmotnosti iontu tvořící pík k šířce tohoto píku obvykle v 5% nebo 10%, 50% jeho výšky

FWHM full width at half maximum

$$R.P._{(A)} = m_1 / (m_2 - m_1)$$

$$R.P._{(B)} = m_1 / (m_2 - m_1)$$

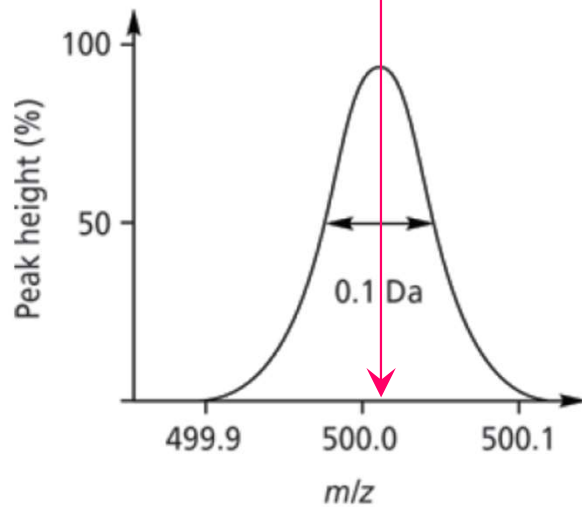
$$(m_2 - m_1)_A > (m_2 - m_1)_B$$

$$R.P._{(A)} > R.P._{(B)}$$

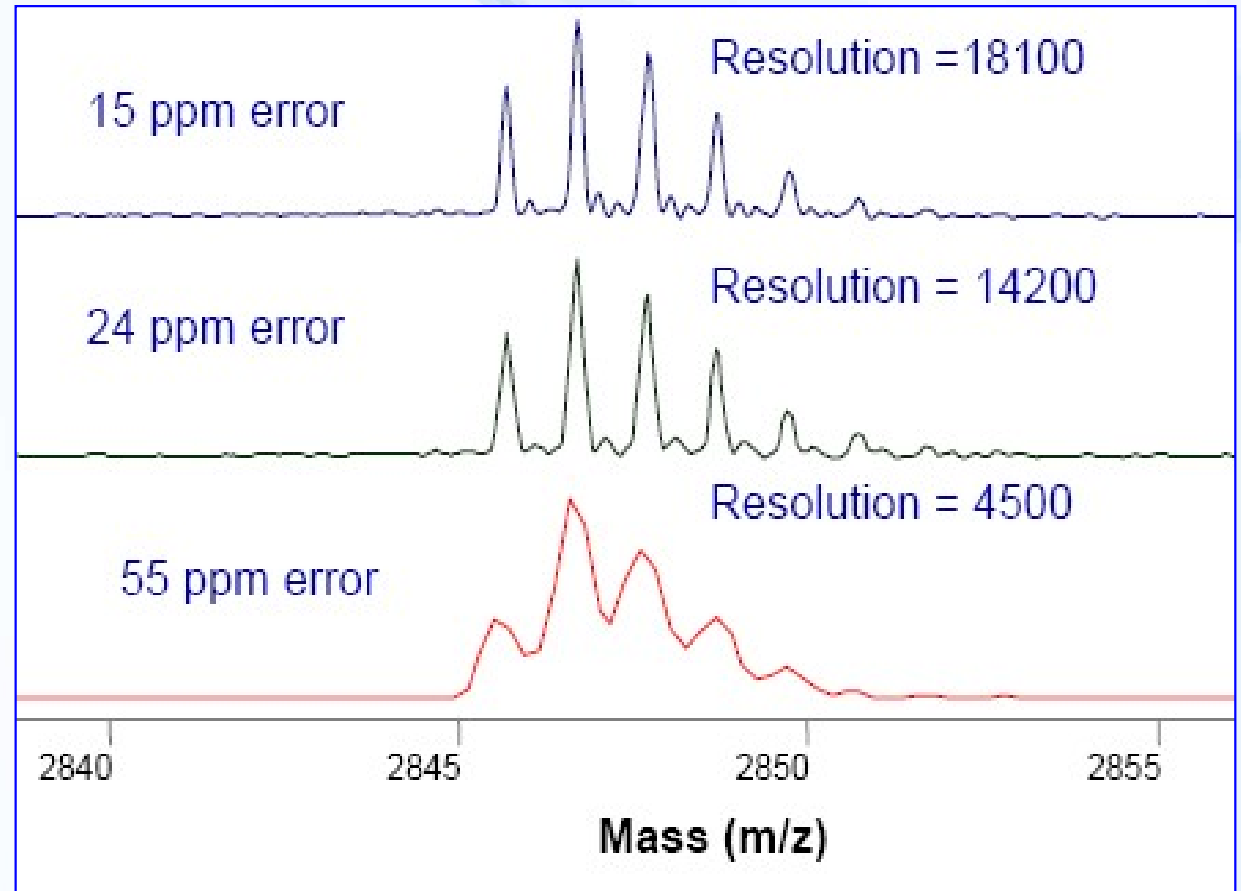
Rozlišovací schopnost hmotnostních spektrometrů

True mass = 500.0000
Measured mass = 500.0020
Difference = 0.0020
Error = $0.002/500 \times 10^6 = 4\text{ppm}$

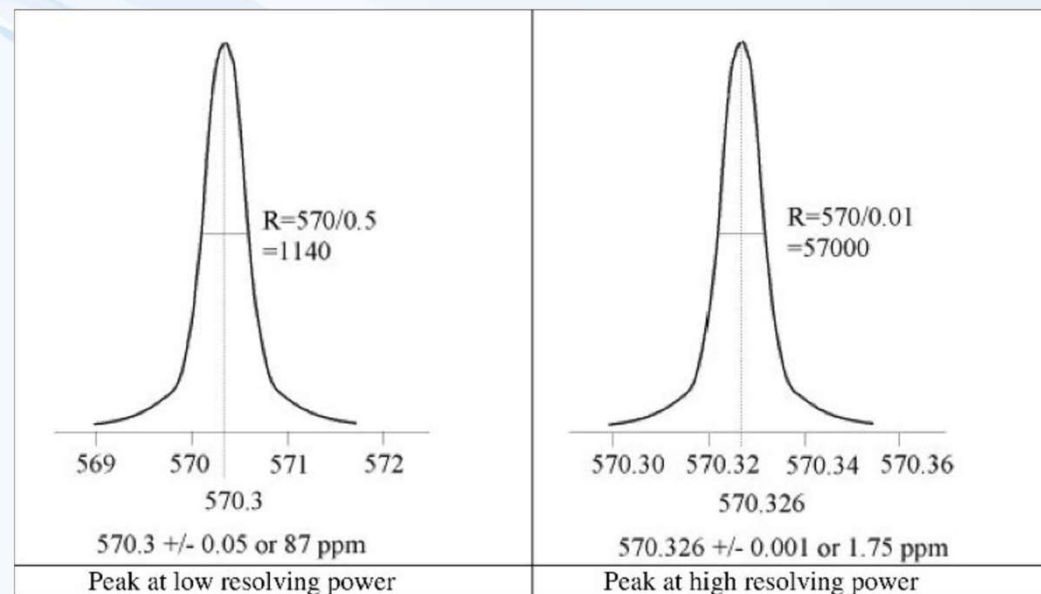
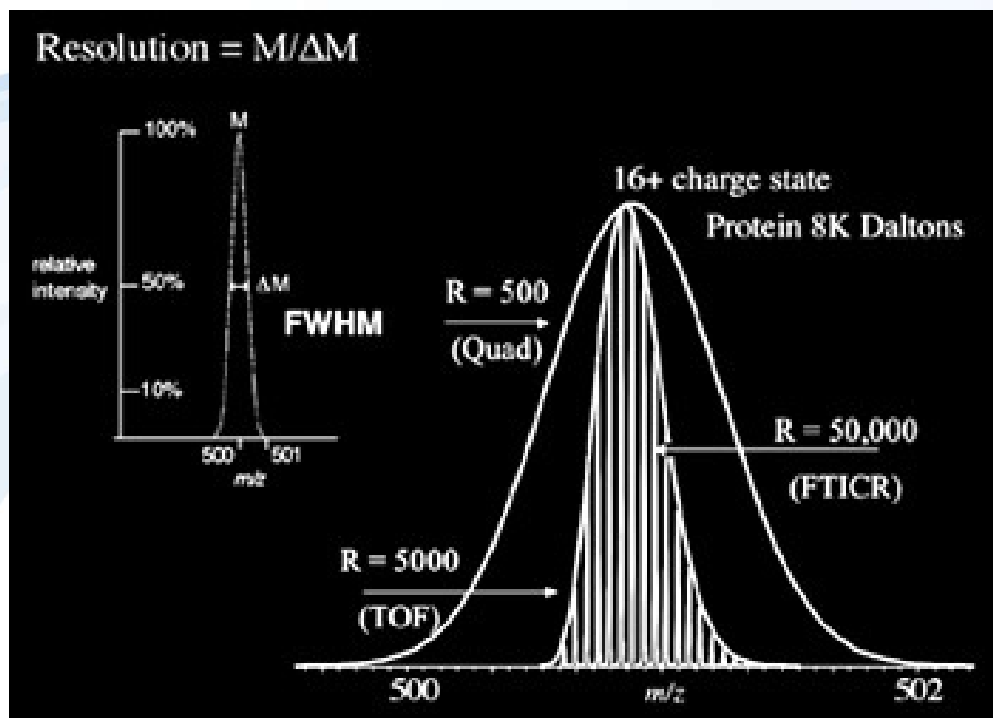
Mass = 500
Peak width (at 50%) = 0.1
Resolution (FWHM) = $\frac{500}{0.1} = 5000$

Vysoké rozlišení znamená větší přesnost hmotnosti

Rozlišovací schopnost hmotnostních spektrometrů

Poloha iontů v hmotnostním spektru

- nízkorozlišovací (LRMS) do cca R.P. 5000
- vysokorozlišovací (HRMS) nad R.P. 15000

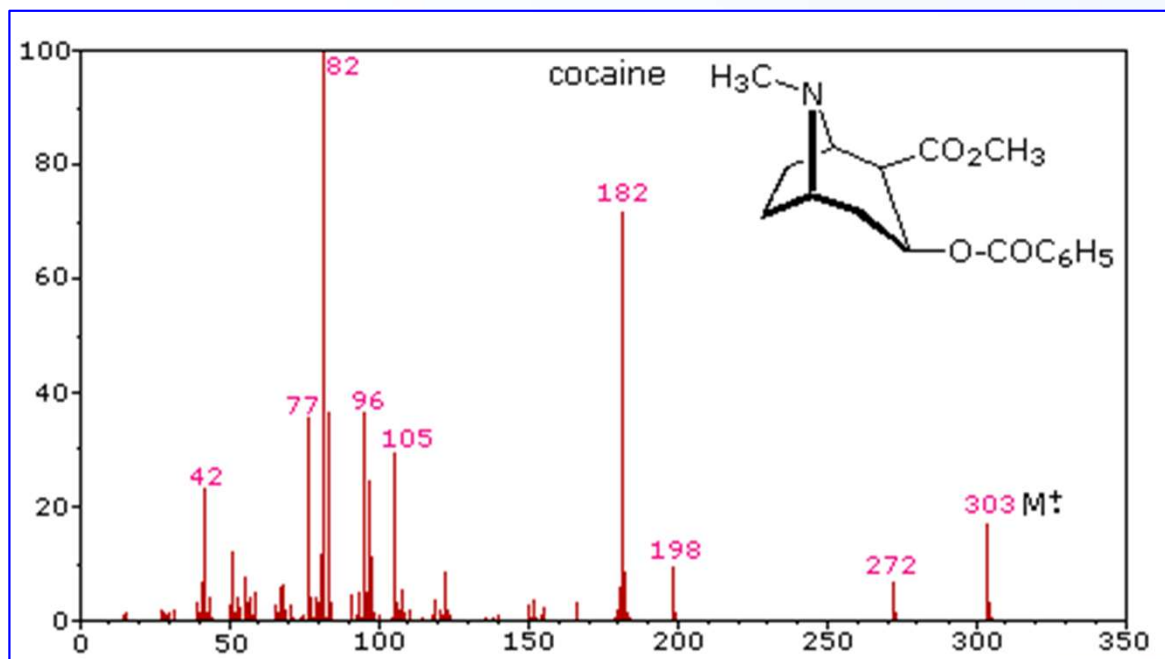
kvadrupol, iontová past

orbitrap, TOF, sektor, FTICR

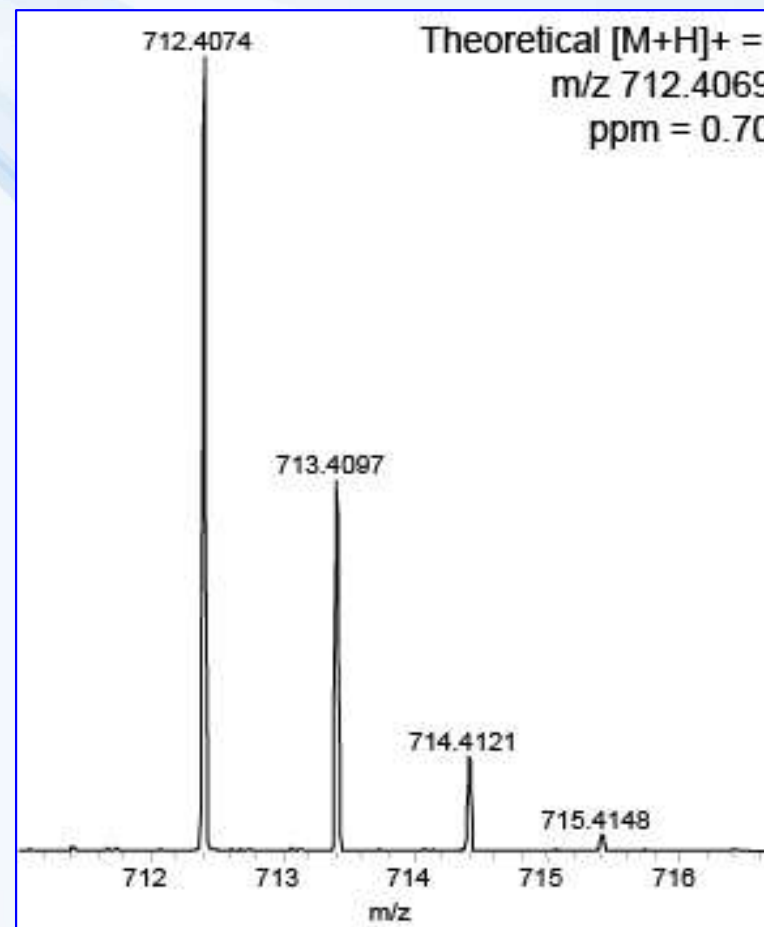
množství uvolněné jaderné energie při vzniku jádra daného druhu

FTICR-Fourier transform ion cyclotron resonance

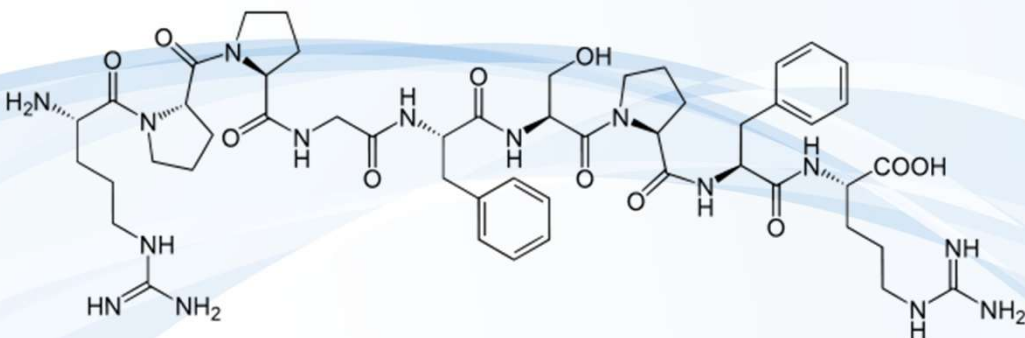
Rozlišovací schopnost hmotnostních spektrometrů

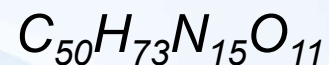
LRMS - Low Resolution MS

HRMS - High Resolution MS

Bradykinin - peptid

Rozlišovací schopnost hmotnostních spektrometrů

